УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. април 2019. године

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. *Датум и орган који је именовао комисију*:
Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду 6. марта 2019. године Одлуком **Бр. 639/1** образовало је Комисију за одобрење теме за израду докторске дисертације Бранислава Зарковића „Индивидуални фактори од значаја за усвајање вештина неопходних за бављење одређеном врстом усменог превођења (консекутивним или симултаним)“.

2. *Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:*

Ментор: др Мирјана Даничић, доцент, Англистика - Транслатологија, 13.10.2015, Филолошки факултет у Београду.

Комисија:

1. Др Јелена Вујић, редовни професор, Англистика – Енглески језик, 7.12.2016, Филолошки факултет у Београду, председник комисије
2. Др Светлана Гољак, доцент, Славистика – Белорусистика, 31.10.2017, Филолошки факултет у Београду,
3. Др Игор Лакић, ванредни професор, Енглески језик – лингвистика, преводилаштво, 8.12.2016, Филолошки факултет, Универзитет Црне Горе.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Бранислав Зарковић рођен је у Панчеву, 16.11.1983. године. Од своје 4-5. године живео и школовао се у Русији (Москва, Новокузњецк, Казањ). Средњу школу је завршио у Казању 2000. године. Затим је 2002. године уписао Филолошки факултет у Београду, на којем је дипломирао 2006. године на групи за Руски језик и књижевност.

Од 2007. године радио је као преводилац (најпре у предузећу Икарбус, а затим у компанији НИС). Од 2010. године има статус самосталног радника у области културе из преводилаштва и ради као самосталан преводилац.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидат нема објављене научне или стручне радове.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија констатује да кандидат Бранислав Зарковић испуњава услове за израду докторске дисертације.
Кандидат има завршене мастер студије, положене испите на докторским студијама и објављене радове, чиме показује смисао за истраживачки рад и чиме се квалификује као кандидат за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Мирјана Даничић са Филолошког факултета у Београду, доцент за ужу научну област Англистика – Транслатологија.

Др Мирјана Даничић има вишегодишње наставно искуство у области преводилачких студија и транслатологије, учешће на великом броју научних и стручних скупова и објављено више радова из исте области. Осим што изводи наставу на универзитету, др Мирјана Даничић је и активни судски преводилац за енглески језик, један од координатора мастер студијског програма Конференцијско, стручно и аудиовизуелно превођење који се изводи на Филолошком факултету у Београду, члан Комисије за стандарде и сродна документа, Терминологија (ознака комисије КС А037), члан поткомитета „Translation, Interpreting and Related Technology" на Институту за стандардизацију Републике Србије и уредник за Науку о књижевности у научно-стручном часопису *Philologia* (ISSN: 1451-5342), што додатно показује њену упућеност у проблематику предложене теме докторске дисертације Бранислава Зарковића. Такође, др Мирјана Даничић је била члан комисије за одбрану докторских дисертација из области транслатологије и терминологије, менторише израду неколико докторских теза, као и више десетина мастер радова.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. Даничић М. Мирјана. Неке дилеме, недоумице и изазови у настави превођења на академском нивоу. *Иновације у настави* XXXI, 2018/1. Београд: Учитељски факултет у Београду, 141–147, UDC 81'25 81'255.2, ISSN 0352-2334. Doi: 10.5937/inovacije1801141D

2. Vujić, J, M. Daničić & T. Aralica. Caught in the Cross-fire: Tackling Hate Speech from the Perspective of Language and Translation Pedagogy. *Lodz Papers in Pragmatics* 14.1 (2008) Special issue on *Narrating Hostility, challenging hostile narratives,* 203–223. Berlin: De Gruyter Mouton. ISSN 1898-4436. https://doi.org/10.1515/lpp-2018-0010

3. Даничић Мирјана. Превођење у дигиталном добу. *Climb 5/1: Culture: Language, Literary, Translation, Library and Information Studies, Teaching Methodology and Book History*. Београд: Филолошки факултет, 2017, 171–179, UDK 004:81'255. ISSN 2560-3426 https://doi.org/10.18485/climb.2017.5.1ch13.

4. Daničić, Mirjana: Transforming the Traditional Approach to Translation Teaching Strategies. *Belgrade English Language & Literature Studies*, volume 8, 195–202, 2016, ISSN 1821-3138, UDC 371.3::811.111.

5. Даничић Мирјана. Преводилачки проблеми у припреми националне верзије правних тековина Европске уније. *Културе у преводу (тематски зборник)*. Београд: Филолошки факултет, 2016, 499–508, ISBN 978-86-6153-356-3.

6. Daničić, Mirjana, Josipović Sandra: "The translator is not just an innocent mediator". Beograd: *Philologia*, 2015/16, 13/14, 119–123, ISSN 1451-5342, UDK 81:929 Мандеј Ц.(047.53).

Комисија сматра да др Мирјана Даничић, доцент, испуњава све услове за ментора докторске дисертације коју је пријавио Бранислав Зарковић.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

ОЦЕНА:

1. *формулације назива тезе (наслова)*

На основу увида у достављени материјал, односно текст образложења теме докторске дисертације, а узимајући у обзир досадашња истраживања, Комисија сматра да је предложени наслов дисертације „Индивидуални фактори од значаја за усвајање вештина неопходних за бављење одређеном врстом усменог превођења (консекутивним или симултаним)" прикладан и да адекватно представља суштину предложене теме истраживања.

2. *предмета (проблема) истраживања*

Предмет научног истраживања предложене докторске дисертације „Индивидуални фактори од значаја за усвајање вештина неопходних за бављење одређеном врстом усменог превођења (консекутивним или симултаним)" јесте разматрање индивидуалних вештина и способности које појединац треба да поседује како би се професионално бавио одређеном врстом усменог превођења – консекутивним и/или симултаним превођењем. Ове вештине су непосредно или посредно повезане са пажњом и вештинама памћења.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у области дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Кандидат Бранислав Зарковић је приложио прелиминарну библиографију од преко педесет библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице које је кандидат навео као најзначајније за истраживање:

БИБЛИОГРАФИЈА

Atkinson R. & Shiffrin R., *Human memory: A proposed system and its control processes.* In "The Psychology of learning and motivation", Vol. 2, New York: Academy Press, pp. 89–195, 1968.

Baddeley A. & Hitch G., *Working memory.* In "The psychology of learning and motivation: Advances in research and theory", Vol. 8, New York: Academy Press, pp. 47–89, 1974.

Baddeley A., *Working Memory, Thought and Action*, Oxford University Press, New York, 2007.

Baker M., *In Other Words, A Coursebook on Translation*, Routledge, 1992.

Baker M. &SaldanhaG. (eds.), *The Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, London: Routledge, 2nd edition, 2009.

Craik F. & Lockhart R., *Levels of processing: A framework for memory research*. In Journal of Verbal Learning and behavior, Vol. 11, pp. 671–684, 1972.

Eriksen C., Hoffhan J., *Temporal and spatial characteristics of selective attention*, In Perception and Psychophysics, Vol. 12 (2B), pp. 201–204, 1972.

Gaiba, F., *The Origins of Simultaneous Interpreting: The Nuremberg Trial*, Ottawa: University of Ottawa Press, 1998.

Gile D., *Basic concepts and models for interpreter and translator training*, Amsterdam, Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 1995.

Gile D., *Testing the Effort Models' tightrope hypothesis in simultaneous interpreting – a contribution*, Hermes 23, pp. 153–172, 1999.

Ivanji I., *Titov prevodilac*. Beograd: Laguna, 2014.

Jones, R., *Conference Interpreting Explained – Translation Practices Explained*, vol. 6, Manchester: St. Jerome Publishing, 2003.

Köpke B. &Nespolous J., *Working memory performance in expert and novice interpreters*. In

Interpreting, John Benjamins Publishing, Vol. 8 (1), pp. 1-23, 2006, <hal-00981122>

Monacelli C., *Self-Preservation in Simultaneous Interpreting*, Amsterdam: John Benjamins Publishing, 2009.

Munday J., *Evaluation in Translation: Critical Points in Translator Decision-making*, London & New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2012.

Miller G., *The Magical Number Seven, Plus or Minus Two: Some limits on Our Capacity for Processing Information*, Psychological Review, Vol. 63 (2), pp. 81-97, 1956.

Pöchhacker F., *Introducing Interpreting Studies*, London: Routledge, 2004.

Pöchhacker F. et al., *Routledge encyclopedia of interpreting studies*, London: Routledge, eds. 2015. ISBN 9780415634328.

Ricle et al, *Expertise, Working Memory and Articulatory Suppression Effect: Their Relation with Simultaneous Interpreting Performance*, Advances in cognitive psychology, Vol. 11 (2), pp. 56–63, 2015.

Schwieter J. & Ferreira A., *The Handbook of Translation and Cognition*. Wiley & Sons, 2017.

Selesković D., *Konferencijsko prevođenje – problem govora i sporazumevanja*, Beograd: Prevodilac, 1988.

Spelke E., Hirst W., Neisser U., *Skills of divided attention*, In Cognition, Vol. 4, pp. 215–230, 1976.

Stavrakaki et al, *Working memory and verbal fluency in simultaneous interpreters*, Psychology press, Journal of clinical and experimental neuropsychology, Vol. 34 (6), pp. 624–633, 2012.

Taylor-Bouladon V., *Conference Interpreting: Principles and Practice*, South Australia: Crawford House Press, 2000.

Алексеева И. С., *Введение в переводоведение*, СПб, 2004.

Алексcева И. С., *Профессиональное обучение переводчика. Учебное пособие по устному м письменному переводу для переводчиков и преподавателей*, СПб, 2007.

Алимов В.В., *Теория перевода. Перевод в сфере профессиональной коммуникации*, М., 2004.

Андрић И.,*О преводиоцима и тумачима*, „Књижевне новине“, год. 4, бр. 43 (10. нов. 1951).

Бархударов Л.С., *Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода)*, М., 1975.

Гальперин П.Я., *К проблеме внимания*, Доклады АПН РСФСР, №3, стр. 533-542, 1958.

Жинкин Н. И., *Механизмы речи*, М., АПН РСФСР, 1958.

Ивир В., *Теорија и техника превођења*, 1978, Сремски Карловци: Карловачка гимназија.

Јовановић М., *О превођењу – техника превођења*, Београд: Преводилац, 2001.

Каменская О.Л., *Текст и коммуникация*, М., 1990.

Кацнельсон С. Д.,*Содержание слова, значение, обозначение*, М., Едиториал УРСС, 2011.

Кацнельсон С. Д., *К понятию типов валентности*, «Вопросы языкознания», № 3, стр. 20–32, 1987.

Леонтьев А. Н., *Избранные психологические произведения*, М., Педагогика, Том 2, стр. 72–92, 1983.

Леонтьев А. А., *Язык, речь, речевая деятельность*, М., Просвещение, стр. 43-48, 94–175, 1969.

Леонтьев А. А., *Основы психолингвистики*, М., Смысл, стр. 84–148, 2003.

Миньяр-Беларучев Р.К., *Последовательный перевод. Теория и методы обучения*, М., Воениздат, 1969.

Миньяр-Беларучев Р.К., *Теория и методы перевода*, М., 1996.

Миньяр-Беларучев Р.К., *Как стать переводчиком?* М., Готика, 1999.

Мразовић П., *Граматикасрпскогјезика за странце*, Нови Сад, 2009.

Сибиновић М., *Оригинал и превод. Увод у историју и теорију превођења*, Привредна штампа, стр. 77–83, 1979.

Сибиновић М., *Техника превођења*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, стр. 58–96, 1990.

Сибиновић М., *Нови живот оригинала. Увод у превођење*. Астера, Просвета, УНСПС, Београд, стр. 63–69, 80–147, 2009.

Соссюр Ф., *Курс общей лингвистики*, Екатеринбург, 1999.

Теньер Л., *Основы структурного синтаксиса*, М., Прогресс, 1988.

Хлебец Б., *Општа начела превођења*, 2009, Београдска књига, Београд (НС: Будућност)

Хлебец Б., *Преводилачке технике и поступци*, 2017, Чигоја штампа, Београд

Чужакин А.П., Палажченко П.Р., *Мир перевода, или вечный поиск взаимопонимания*, М., Валент, 1999.

Чужакин А.П., Спиррина С.Г., *Основы последовательного перевода и переводческой скорописи*, М., Эксримо, 2007.

2. Циљеви истраживања

Кандидат Бранислав Зарковић има за циљ да уради анализу поменутих вештина и способности, које су од значаја за процесе консекутивног и симултаног превођења, као и удела ангажовања ових вештина у зависности од начина одвијања процеса усменог превођења. Циљ кандидата је да контрастира процесе консекутивног и симултаног превођења, односно менталних радњи које преводилац мора да обави како би добио коначни производ, превод, и когнитивних процеса који то омогућавају. На основу тога, биће потврђена или оповргнута хипотеза о томе да се консекутивно и симултано превођење узајамно искључују пошто захтевају или поседовање различитих способности које се налазе у обрнутој корелацији, или истоветних способности, чији удео ангажовања варира у зависности од начина одвијања процеса усменог превођења.

План рада и методе истраживања

План рада. Уводни део биће посвећен теоријском разматрању способности и вештина, које су ангажоване у процесима консекутивног и симултаног превођења. Ова разматрања обухватају и дефинисање процеса усменог превођења као менталне операције, као и контрастирање две врсте усменог превођења – консекутивног и симултаног превођења.

У централним поглављима биће представљени резултати тестирања управних функција (енгл. *executive functions*) на одређеном корпусу испитаника. Такође, кључни део тезе обухвата процену квалитета превода дотичних испитаника и њихових преводилачких перформанси у условима консекутивног и симултаног превођења. У те сврхе ће бити коришћена аутентична метода, коју је аутор разрадио, а која укључује све битне аспекте који утичу на квалитет коначног производа, превода. Осим тога, средишња поглавља ће бити посвећена потрази за корелацијом између развијености појединих способности и вештина и њиховим утицајем на квалитет превода. Основни метод ове потраге биће анализа добијених резултата тестирања управних функција и процене квалитета превода. Аутор ће у наставку експериментално испитивати утицај развијености појединих способности и вештина на квалитет превода.

У Закључку аутор планира да резимира резултате истраживања и анализе и закључи да ли

су почетне хипотезе потврђене или оповргнуте.

Методе истраживања. Аутор ове докторске дисертације планира да комбинује неколико истраживачких метода, пре свега у зависности од тога да ли дато поглавље посматра одређени проблем из теоријске или практичне перспективе. Најпре, аналитичка метода омогућиће аутору да дође до одређених резултата. Затим ће бити употребљена компаративна метода контрастирања резултата у циљу процене квалитета превода у условима консекутивног и симултаног превођења. За потрагу за узроцима евентуалних разлика у учинку, аутор ће анализирати добијене резултате тестирања управних функција. Аутор ће употребити анкетирање испитаника, као и методу процене предиспозиција и афинитета за бављење консекутивним и/или симултаним превођењем.

Очекивани резултати

На основу обављеног истраживања, очекујемо следеће резултате: као прво, да се потврди или оповргне уврежени став о томе да је савладавање процеса консекутивног превођења неминован и неопходан предуслов за савладавање процеса симултаног превођења; као друго, да се пронађе одговор на питање у каквом се међусобном односу налазе когнитивни процеси, који су укључени у процесе консекутивног и симултаног превођења, као и у каквој се корелацији налазе вештине и способности чије поседовање је предуслов за бављењем одређеном врстом усменог превођења; као треће, да се одговори на питање да ли се те вештине и способности, ангажоване у процесима консекутивног и симултаног превођења, налазе у колизији, што би узроковало интерференцију између те две врсте усменог превођења. У том случају, требало би одредити до које мере предиспозиције за бављење одређеном врстом усменог превођења отежавају и ометају бављење другом врстом усменог превођења, или пак могу чак и онемогућити професионално обављање преводилачке делатности уколико то захтева ангажовање оних способности и вештина које су код појединца слабије развијене.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА

На основу наведених података, Комисија констатује да је Бранислав Зарковић подобан кандидат за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области Англистике, и уже, транслатологије.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је доц. др Мирјана Даничић подобна да буде ментор предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивну оцену о подобности кандидата Бранислава Зарковића и предложене теме докторске дисертације „Индивидуални фактори од значаја за усвајање вештина неопходних за бављење одређеном врстом усменог превођења (консекутивним или симултаним)”, а да се за ментора именује др Мирјана Даничић, доцент Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____

1. др Јелена Вујић, редовни професор,
Англистика – Енглески језик, 7.12.2016,
Филолошки факултет у Београду

_____

2. др Светлана Гољак, доцент,
Славистика – Белорусистика, 31.10.2017,
Филолошки факултет у Београду

_____

3. др Игор Лакић, ванредни професор,
Енглески језик, лингвистика, преводилаштво, 8.12.2016,
Филолошки факултет, Универзитет Црне Горе